

Väljaandja: Riigikogu
Akti liik: seadus
Teksti liik: terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp: 19.12.2012
Redaktsiooni kehtivuse lõpp: Hetkel kehtiv
Avaldamismärge: RT I, 18.12.2012, 33

Tulundusühistuseadus

Vastu võetud 19.12.2001
RT I 2002, 3, 6
jõustumine 01.02.2002

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Mõiste

(1) Tulundusühistu (edaspidi *ühistu*) on äriühing, mille eesmärgiks on toetada ja soodustada oma liikmete majanduslikke huve läbi ühise majandustegevuse, milles liikmed osalevad:

- 1) tarbijate või muude hüvede kasutajatena;
- 2) hankijatena;
- 3) tööpanuse kaudu;
- 4) teenuste kasutamise kaudu;
- 5) mõnel muul sarnasel viisil.

(2) Ühistu vastutab oma kohustuste eest oma varaga. Ühistu liige ei vastuta isiklikult ühistu kohustuste eest. Põhikirjaga võib ette näha, et liikmed vastutavad ühistu kohustuste eest solidaarselt kogu oma varaga (täielik isiklik vastutus) või põhikirjaga kindlaksmääratud ulatuses (lisavastutus).

(3) Kui põhikirjaga ei ole ette nähtud ühistu liikmete isiklikku vastutust ühistu kohustuste eest, peab osakapital olema vähemalt 2500 eurot. Kui põhikirjaga on ette nähtud ühistu liikmete lisavastutus, peab liikmete lisavastutuse summa olema vähemalt 2500 eurot.

[RT I 2010, 22, 108 - jõust. 01.01.2011]

(4) [Kehtetu - RT I 2009, 57, 381 - jõust. 01.01.2010]

§ 2. Ärinimi

- (1) Ühistu ärinimi peab sisaldama sõna «ühistu» ja ühistu tegevusalale viitavat täiendit.
- (2) Ühistu, mille kõik liikmed on ühistud, võib kasutada ärinimes sõna «keskühistu».

§ 3. Äriseadustiku kohaldamine

(1) Ühistule kohaldatakse äriseadustikus osaühingu kohta sätestatud, kui käesolevast seadusest ei tulene teisiti.
[RT I 2010, 22, 108 - jõust. 01.01.2011]

(2) Ühistule ei kohaldata äriseadustiku §-des 525¹ ja 525² sätestatud.
[RT I 2010, 22, 108 - jõust. 01.01.2011]

2. peatükk ASUTAMINE

§ 4. Ühistu asutaja

- (1) Ühistu võib asutada vähemalt kaks isikut. Asutajaks võib olla füüsiline või juriidiline isik.
[RT I 2009, 51, 349 - jõust. 15.11.2009]
- (2) [Kehtetu - RT I 2009, 51, 349 - jõust. 15.11.2009]

§ 5. Asutamisleping

- (1) Ühistu asutamiseks sõlmivad asutajad asutamislepingu.
- (2) Asutamislepingus märgitakse:
  - 1) asutatava ühistu ärinimi, asukoht ja aadress;
  - 2) ühistu eesmärk;[RT I 2006, 61, 456 - jõust. 01.01.2007]
  - 3) asutajate nimed ja elu- või asukohad;
  - 4) osakapitali kavandatav suurus;
  - 5) kui ühistu liikmed ei vastuta isiklikult ühistu kohustuste eest – osakapitali suurus asutamisel;
  - 6) asutajate kohustused ühistu suhtes;
  - 7) juhatuse liikmete ja, kui moodustatakse nõukogu, siis ka selle liikmete nimed, isikukoodid ja elukohad;

- 8) audiitori ja revidendi nimi, isikukood ja elukoht;
- 9) prokuristi määramise korral tema nimi, isikukood ja elukoht;
- 10) asutamiskulude eeldatav suurus ja nende kandmise kord.

(3) Asutamislepingu sõlmimisega kinnitavad asutajad asutamislepingu lisana ka ühistu põhikirja.

(4) Asutamisleping ja sellega kinnitatud põhikiri peavad olema notariaalselt tõestatud ja neile kirjutavad alla kõik asutajad. Asutaja esindaja võib asutamislepingule ja selle lisana kinnitatud põhikirjale alla kirjutada, kui talle selleks antud volikiri on notariaalselt tõestatud. Põhikirja muutmine pärast ühistu äriregistrisse kandmist toimub käesoleva seaduse §-s 48 sätestatud korras ega nõua asutamislepingu muutmist.

§ 6. Põhikiri

(1) Ühistu põhikirjas märgitakse:

- 1) ühistu ärinimi ja asukoht;
- 2) ühistu eesmärk;

[RT I 2006, 61, 456 - jõust. 01.01.2007]

- 3) osamaksu suurus ja tasumise kord;
- 4) summa, mille liige võib ühistule tasuda lisaks osamaksule, või selle suuruse määramise kord;
- 5) liikmetele lisakohustuste määramise kord;
- 6) kui osamaksu või muu sissemaksu võib tasuda mitterahalise sissemaksena – mitterahalise sissemaksu hindamise kord;
- 7) üldkoosoleku kokkukutsumise kord ja tähtaeg;
- 8) juhatuse liikmete arv, nõukogu olemasolu korral ka selle liikmete arv, mis võib olla väljendatud kindla suurusena või alam- ja ülemmäärana;
- 9) ühistu kontrollorganid, nende pädevus ja volituste tähtaeg;
- 10) ühistu majandusaasta algus ja lõpp;
- 11) kahjumi katmise kord;
- 12) vara jaotamise kord ühistu lõpetamisel;
- 13) muud seadusega sätestatud kohustuslikud tingimused.

(2) Põhikirjaga võib ette näha ka muid tingimusi, mis ei ole seadusega vastuolus. Kui põhikirja säte on vastuolus seadusega, kohaldatakse seadusega sätestatud.

(3) Kui põhikirjaga ei ole ühistu tähtaega ette nähtud, loetakse, et see on asutatud määramata tähtjaks.

(4) Põhikirjaga võib määrata, et ühistu liikmel võib olla rohkem kui üks osamaks ning sätestada seoses sellega lisatingimusi.

(5) Põhikirjaga võib määrata ka ühistu liikme kohustuse osaleda ühistus mitme osamaksuga (kohustuslik osalus), kusjuures kohustuslik osalus peab olema võrdne kõigi liikmete suhtes või sõltuma liikme poolt ühistu vara või muude võimaluste kasutamise mahust.

(6) Kui põhikirjaga ei ole ette nähtud ühistu liikmete isiklikku ega lisavastutust ühistu kohustuste eest, kohaldatakse mitterahalise sissemaksuga tasumisel osaühingu kohta sätestatud.

§ 7. Äriregistrisse kandmise avaldus

(1) Ühistu äriregistrisse kandmiseks esitab juhatuse äriregistrile avalduse, milles näidatakse kõik käesoleva seaduse §-s 8 nimetatud andmed. Avaldusele kirjutavad alla kõik juhatuse liikmed. Avaldusele lisatakse:

- 1) asutamisleping;
- 2) põhikiri;
- 3) juhatuse liikmete, audiitori ja revidendi, nõukogu olemasolu korral ka selle liikmete nimed ja isikukoodid;

[RT I 2006, 61, 456 - jõust. 01.01.2007]

- 4) [kehtetu - RT I 2009, 13, 78 - jõust. 01.07.2009]

4¹) teave kavandatud põhitegevusala kohta;

[RT I 2006, 61, 456 - jõust. 01.01.2007]

- 5) tulundusühistu sidevahendite andmed (telefoni ja faksi numbrid, e-posti ja Interneti kodulehe aadress jms);

[RT I 2006, 61, 456 - jõust. 01.01.2007]

- 6) muud seadusega sätestatud dokumendid.

(2) Äriregistrile esitatavale muule avaldusele kirjutab alla juhatuse liige. Uue juhatuse liikme äriregistrisse kandmise avaldusele kirjutab alla uus juhatuse liige, kes peab avalduses kinnitama, et tal on seaduse kohaselt õigus olla juhatuse liige. Kui juhatuse liikmed on õigustatud ühistut esindama ainult ühiselt, peavad registrile esitatavale avaldusele alla kirjutama kõik ühistut ühiselt esindama õigustatud juhatuse liikmed.

[RT I 2009, 13, 78 - jõust. 01.07.2009]

(3) Ühistut ei kanta äriregistrisse, kui avaldus äriregistrisse kandmiseks esitatakse pärast ühe aasta möödumist asutamislepingu sõlmimisest.

[RT I 2009, 13, 78 - jõust. 01.07.2009]

(4) Äriregistrisse kantud andmete muutmise avaldusele tuleb lisada muutmise otsustanud ühistu organi otsus ja koosoleku protokoll ning muud kande aluseks olevad dokumendid.

(5) Organi koosoleku protokollil asemel võib registripidajale esitada väljavõtte protokollist, millesse on kantud ainult registriandmete aluseks olev otsus. Väljavõttele ei pea lisama otsuse suhtes eriarvamusele jäänud isiku eriarvamust, kirjalikke ettepanekuid ja avaldusi. Protokollil väljavõtte peab olema notariaalselt tõestatud, kui sama koosoleku kohta koostatud protokoll on notariaalselt tõestatud. Muus osas kohaldatakse protokollil väljavõtte sisule, allkirjastamisele ja väljavõttele lisatavatele dokumentidele vastava organi koosoleku protokollil kohta sätestatud.

[RT I 2009, 13, 78 - jõust. 01.07.2009]

(6) Notariaalselt kinnitatud avaldus esitatakse koos kande tegemiseks vajalike dokumentidega registripidajale avalduse kinnitanud notari vahendusel notarite elektroonilise infosüsteemi (edaspidi *e-notar*) kaudu. Mõjuval põhjusel võib avalduse ja kande tegemiseks vajalikud dokumendid esitada teise notari vahendusel. Notar selgitab isikule, millised dokumendid tuleb avaldusele lisada ja millised nõuded neile kehtivad.

[RT I, 18.12.2012, 3 - jõust. 19.12.2012]

§ 8. Äriregistrisse kantavad andmed

Äriregistrisse kantakse:

- 1) ühistu ärinimi;
- 2) ühistu eesmärk, asukoht ja aadress;
[RT I 2006, 61, 456 - jõust. 01.01.2007]
- 3) põhikirja kinnitamise aeg;
- 4) juhatuse liikmete nimed ja isikukoodid;
[RT I 2006, 61, 456 - jõust. 01.01.2007]
- 5) kes juhatuse liikmetest võib esindada ühistut erinevalt käesoleva seaduse § 58 lõikes 1 sätestatust;
- 6) ühistu majandusaasta algus ja lõpp;
- 7) ühistu liikmete andmed, kui põhikirjaga on ette nähtud ühistu liikmete täielik isiklik vastutus või lisavastutus;
- 8) muud seadusega sätestatud andmed.

§ 9. Asutajate, juhatuse ja nõukogu liikmete vastutus ühistu asutamisel

(1) Ühistu asutajad ning juhatuse ja nõukogu liikmed vastutavad solidaarselt ühistu asutamisel valeandmete või ebatäielike andmete esitamisega või sissemaksete või asutamiskulude ebaõige hindamisega või muude kohustuste rikkumisega ühistule tekkinud kahju eest, kui asutaja või juhatuse või nõukogu liige ei tõenda, et ta kahju tekitanud asjaolu ei teadnud ega pidanudki teadma.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud alusel vastutavad lisaks ühistu liikmetele ka isikud, kelle arvel ühistu asutati. Isik ei vabane vastutusest sõltumata sellest, kas ta asjaoludest teadis või mitte, kui asjaolusid teadis või pidi teadma tema arvel tegutsenud liige.

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatust erinev kokkulepe kehtib ühistu võlausaldajate kohta üksnes juhul, kui kokkulepe sõlmiti ühistu pankrotimenetluses.

(4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud nõuded aeguvad viie aasta möödumisel ühistu äriregistrisse kandmisest.
[RT I 2009, 13, 78 - jõust. 01.07.2009]

§ 10. Enne äriregistrisse kandmist tehtud tehingud

(1) Enne ühistu äriregistrisse kandmist asutatava ühistu nimel tehtud tehingutest tulenevate kohustuste täitmise eest vastutavad tehingu teinud isikud solidaarselt.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kohustused lähevad üle ühistule ühistu äriregistrisse kandmise hetkest, kui tehingu teinud isikul oli õigus seda tehingut ühistu nimel teha.

(3) Kui isikul ei olnud õigust käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tehingut teha, lähevad tehingust tulenevad õigused ja kohustused üle ühistule, kui üldkoosolek kiidab selle tehingu heaks.

(4) Kui ühistu varast ei jätku ühistu võlausaldajate nõuete rahuldamiseks, vastutavad asutajad ühistu võlausaldaja ees isiklikult ja solidaarselt ühistu kohustuste eest ulatuses, milles ühistu vara vähenes enne ühistu äriregistrisse kandmist ühistule võetud kohustuste tõttu. Nimetatud nõude aegumistähtaeg on viis aastat ühistu äriregistrisse kandmisest.

3. peatükk ÜHISTU LIIKMED

1. jagu Liikmeks saamine

§ 11. Liikmeks astumise tingimused

- (1) Ühistu liikmeks võib astuda füüsiline isik või juriidiline isik.
- (2) Ühistu võib uusi liikmeid vastu võtta pärast äriregistrisse kandmist.
- (3) Põhikirjaga võib ette näha tingimusi, millele liikmed peavad vastama. Põhikirjaga liikmetele kehtestatud nõuded peavad olema mõistlikud.
- (4) Liikmetele võib panna kohustusi ainult põhikirjaga sätestatud korras.

§ 12. Liikmeks astumise avaldus

Liikmeks vastuvõtmiseks peab isik esitama kirjaliku avalduse. Kui ühistu põhikirjaga on ette nähtud liikmete täielik isiklik vastutus või lisavastutus, peab avalduses olema väljendatud nõusolek nende kohustustega.

§ 13. Liikmeks vastuvõtmise otsustamine ja liikmeks vastuvõtmine

- (1) Isiku avalduse vaatab läbi juhatus, kui põhikirjaga ei ole seda õigust antud üldkoosolekule või nõukogule.

(2) Juhatus või muu liikmete vastuvõtmise otsustamiseks õigustatud organ peab liikmeks astumise avalduse läbi vaatama ühe kuu jooksul, arvates avalduse esitamise päevast.

(3) Isik saab ühistu liikmeks vastuvõtmisotsuse tegemise päevast, kui põhikirjaga ei ole ette nähtud hilisemat tähtpäeva.

(4) Ühistu liikmeks vastuvõtmisel tuleb tasuda osamaks, kui põhikirjaga ei ole ette nähtud teisiti.

§ 14. Liikmeks vastuvõtmisest keeldumise alused

(1) Liikmeks vastuvõtmisest võib keelduda mõjuvatel põhjustel, milleks on eelkõige järgmised asjaolud:

- 1) isik ei vasta ühistu põhikirjaga sätestatud nõuetele;
- 2) ühistu ei suuda tagada ega soodustada olemasolevast suurema arvu liikmete majanduslikke huve;
- 3) isik ei tasu osamaksu, kui selle tasumine on liikmeks saamise eelduseks;
- 4) isik on varem sellest ühistust välja arvatud põhikirja või seadusega sätestatud nõuete järgimata jätmise tõttu.

(2) Liikmeks vastuvõtmisest keeldumise otsuse tegemisel peab juhatus saatma isikule tema vastuvõtmisest keeldumise otsuse ärakirja. Ärakiri tuleb saata ühe nädala jooksul otsuse tegemisest arvates.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud otsuses peab olema näidatud vastuvõtmisest keeldumise põhjendus.

(4) Kui liikmeks vastuvõtmisest keeldumise on otsustanud juhatus või nõukogu, võib selle otsuse peale esitada kaebuse üldkoosolekule. Edasikaebamise tähtaeg on üks kuu otsuse ärakirja saamise päevast. Põhikirjaga võib ette näha täpsema edasikaebamise korra.

(5) Üldkoosolek peab esitatud kaebuse kohta tegema otsuse kaebuse saamisele järgneval koosolekul ja tehtud otsuse ärakiri saadetakse isikule ühe nädala jooksul otsuse tegemisest arvates.

(6) Üldkoosoleku tehtud keeldumisotsuse võib vaidlustada maakohtus kolme kuu jooksul otsuse ärakirja saamise päevast arvates. [RT I 2008, 59, 330 - jõust. 01.01.2009]

(7) Põhikirjaga võib näha ette, et iga liikmeks vastuvõtmisest keeldumise otsuse võib vaidlustada maakohtus kolme kuu jooksul, arvates otsuse ärakirja saamise päevast. Sellisel juhul ei kohaldata käesoleva paragrahvi lõigetes 4 ja 5 sätestatud. [RT I 2008, 59, 330 - jõust. 01.01.2009]

§ 15. Liikmete nimekiri

(1) Ühistu juhatus peab ühistu liikmete nimekirja, millesse kantakse:

- 1) liikme elu- või asukoht, isiku- või registrikood, Eesti isikukoodi puudumisel sünnipäev, -kuu ja -aasta;
- 2) liikme osamaksu suurus;
- 3) tasutud osamaksu suurus ja tasumise aeg;
- 4) andmed osamaksu tagastamise ja liikmesuse üleandmise kohta;
- 5) liikmeks vastuvõtmise, ühistust väljaastumise või väljaarvamise kuupäev.

(2) Liikmete nimekirja võib kanda ka muid andmeid.

(3) Äriregistri pidajal on õigus nõuda ühistu juhatuselt ühistu liikmete nimekirja kehtivate andmete esitamist.

(4) Põhikirjaga võib ette näha liikmesuse tõendamiseks kirjaliku dokumendi väljaandmise.

(5) Kui ühistu liige tuleb kanda äriregistrisse (§ 8 p 7), esitab juhatus avalduse ühistu liikme registrisse kandmiseks ja sealt kustutamiseks. Avalduse enda kustutamiseks võib esitada ka iga liige, kes on ühistust välja astunud või välja arvatud, samuti on vastav õigus surnud liikme pärijal ja juriidilisest isikust liikme likvideerijal. Avaldusele tuleb lisada väljaastumis- või väljaarvamisotsus või muud liikmesuse lõppemist tõendavad dokumendid.

2. jagu Liikmesuse lõppemine

§ 16. Liikmesuse lõppemise alused

(1) Liikmesus ühistus lõpeb:

- 1) liikme väljaastumisel ühistust;
- 2) liikme ühistust väljaarvamisel;
- 3) liikme väljaarvamisel võlausaldaja nõudel;
- 4) liikme surma korral, välja arvatud juhul, kui põhikirjaga on sätestatud liikmesuse üleminek pärijale;
- 5) juriidilisest isikust liikme lõppemisel;
- 6) liikmesuse üleandmisel.

(2) Liikmesus lõpeb jooksva majandusaasta lõppemisega, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 4 ja 5 nimetatud juhtudel. Põhikirjaga võib ette näha, et liikme mittevaralised õigused lõpevad väljaastumisel või väljaarvamisel.

§ 17. Väljaastumine

(1) Ühistu liikmel on õigus ühistust välja astuda kuni ühistu lõpetamisotsuse tegemiseni.

(2) Põhikirjaga võib ette näha, et ühistu liige peab ühistust väljaastumisel tasuma ühistule mõistliku hüvituse, kui tema väljaastumine põhjustab vastavalt asjaoludele ühistule olulist kahju või seab kahtluse alla ühistu tegevuse jätkumise.

§ 18. Väljaastumisõiguse piiramine

(1) Väljaastumisõiguse võib välistada põhikirja või lepinguga kuni viieks aastaks, arvates liikmeks saamisest. Väljaastumisõigust ei saa täielikult välistada ega teha seda ebamõistlikult raskeks.

(2) Mõjuval põhjusel võib liige ühistust välja astuda, vaatamata käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud piirangule. Sellisel juhul peab liige tasuma ühistule käesoleva seaduse §-s 17 sätestatud hüvituse.

§ 19. Väljaastumisavaldus

(1) Ühistust väljaastumiseks peab liige esitama juhatusele kirjaliku avalduse. Avaldus tuleb esitada vähemalt kolm kuud enne väljaastumist.

(2) Põhikirjaga võib ette näha käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatust erineva etteteatamistähtaja, mis ei või olla pikem kui viis aastat avalduse esitamisest arvates.

§ 20. Väljaarvamine

(1) Liige arvatakse ühistust välja seaduse või põhikirjaga ettenähtud alustel. Liikme võib vaatamata põhikirjaga ettenähtule arvata välja mõjuval põhjusel, milleks on eelkõige seaduse või põhikirja nõuete oluline rikkumine, üldkoosoleku, juhatuse või nõukogu otsuste oluline täitmata jätmine, samuti ühistu maine või huvide oluline kahjustamine.

(2) Väljaarvamise otsustab üldkoosolek, kui põhikirjaga ei ole seda õigust antud nõukogule või juhatusele.

(3) Liikmele tuleb väljaarvamise otsusest teatada kirjalikult kahe nädala jooksul, arvates vastava otsuse tegemisest. Teates peab olema märgitud ühistust väljaarvamise põhjus ja alus.

(4) Väljaarvamise otsuse peale, mille on teinud juhatus või nõukogu, võib edasi kaevata üldkoosolekule ühe kuu jooksul, arvates väljaarvamisteate kättesaamisest. Põhikirjaga võib ette näha edasikaebamise lühema tähtaja, mis aga ei või olla alla kahe nädala. Väljaarvamise otsuse peale, mille on teinud üldkoosolek, võib liige edasi kaevata maakohtusse ühe kuu jooksul, arvates üldkoosoleku otsusest teadasaamisest.

[RT I 2008, 59, 330 - jõust. 01.01.2009]

(5) Põhikirjaga võib ette näha, et liige peab väljaarvamisel tasuma käesoleva seaduse § 17 lõikes 2 sätestatud hüvituse.

§ 21. Liikme väljaarvamine võlausaldaja nõudel

(1) Kui seaduse või põhikirjaga on ette nähtud liikmele tema liikmesuse lõppemisel osamaksu tagastamine või hüvituse maksmine, võib avalduse liikme ühistust väljaarvamiseks esitada liikme pankrotihaldur või võlausaldaja kuue kuu jooksul alates täitmise ebaõnnestumisest, kui võlausaldaja nõuet ei saadud rahuldada sundtäitmisega liikme ülejäänud varast.

[RT I 2009, 13, 78 - jõust. 01.07.2009]

(2) Osamaksu tagastamise või hüvitise maksmise taotlusele tuleb lisada täitedokumendi avalikult tõestatud ärakiri ja dokumendid edutu sundtäitmise kohta.

§ 22. Liikme surm

(1) Liikme surma korral liikmesus lõpeb.

(2) Põhikirjaga võib ette näha, et liikmesus läheb üle pärijatele või ühistu liikme perekonnaliikmetele või et ühistu võib surnud liikme asemele võtta liikmeks ühe või mitu pärijat. Liikmeks saamiseks peab pärija või perekonnaliige esitama avalduse.

(3) Kui pärijaid on mitu, peavad nad oma liikmesusest tulenevate õiguste ja kohustuste teostamiseks määrama ühise esindaja.

§ 23. Juriidilisest isikust liikme lõppemine

Juriidilisest isikust liikme lõppemisel liikmesus lõpeb.

§ 24. Liikmesuse üleandmine

(1) Ühistu liige võib liikmesuse üle anda teisele isikule, kellest saab ühistu liige tema ühistu liikmeks vastuvõtmise otsustamisel käesoleva seaduse §-s 13 sätestatud korras. Kui vastuvõtmisest keeldutakse, jääb ühistu liikmeks liikmesuse üleandmist soovinud isik.

(2) Liikmesuse üleandmiseks esitavad ühistu liige ja isik, kellele liikmesus üle antakse, juhatusele ühise kirjaliku avalduse, milles ühistu liige kinnitab, et ta soovib liikmesuse teisele isikule üle anda, ning milles isik, kellele liikmesus üle antakse, avaldab soovi ühistu liikmeks saada.

[RT I 2009, 13, 78 - jõust. 01.07.2009]

3. jagu

Liikmete õigused ja kohustused

§ 25. Liikmete võrdsus

Ühistu liikmeid tuleb võrdsetel asjaoludel kohelda võrdselt.

§ 26. Õiguste teostamine

Liikmed teostavad oma õigusi ühistu suhtes üldkoosolekul, kui seadusega ei ole sätestatud teisiti.

§ 27. Õigus tutvuda majandusaasta aruandega

(1) Vähemalt kümme päeva enne majandusaasta aruande kinnitamist otsustava üldkoosoleku toimumist esitab juhatus majandusaasta aruande ühistu asukohas liikmetele tutvumiseks.

(2) Igal ühistu liikmel on õigus saada ühistu arvel majandusaasta aruande ärakirja, kui põhikirjaga ei ole ette nähtud teisiti.

§ 28. Liikme õigus teabele

- (1) Ühistu liikmel on õigus saada juhatuselt üldkoosolekul teavet ühistu tegevuse kohta.
- (2) Liikmel on õigus tutvuda ühistu dokumentidega üldkoosoleku otsusel, kui see ei kahjusta ühistu majanduslikke huve.
- (3) Põhikirjaga võib ette näha liikmete suuremad õigused teabele.
- (4) Liige võib juhatuse keeldumise korral teabe andmisest või dokumentide tutvumiseks esitamisest nõuda, et tema nõudmise õiguspärasuse üle otsustaks üldkoosolek, või esitada üldkoosoleku toimumisest kahe nädala jooksul hagita menetluses kohtule avalduse juhatuse kohustamiseks teavet andma või dokumente esitama.
[RT I 2005, 39, 308 - jõust. 01.01.2006]

§ 29. Kasumi jaotamine

- (1) Ühistu puhaskasum kantakse ühistu liikmete vahel jagamisele mittekuuluvatesse reservidesse.
- (2) Põhikirjaga võib ette näha, et ühistu liikmetele tehakse väljamaksed puhaskasumist või eelmise majandusaasta kasumist, millest on maha arvatud eelmiste aastate katmata kahjum (edaspidi *dividend*). Dividende võib maksta üksnes kinnitatud majandusaasta aruande alusel. Kui ühistu koostab konsolideerimisgrupi majandusaasta aruande, otsustatakse kasumi jaotamine konsolideerimisgrupi konsolideeritud aruannete alusel.
[RT I 2009, 13, 78 - jõust. 01.07.2009]

§ 30. Dividendi suurus ja maksmine

- (1) Dividendi suuruse kinnitab üldkoosolek. Ettepaneku dividendi suuruse kohta esitab juhatus, nõukogu olemasolu korral nõukogu. Üldkoosolek ei või otsustada suurema dividendi maksmist, kui nähakse ette juhatuse või nõukogu ettepanekus.
- (2) Kui põhikirja kohaselt tuleb liikmetele maksta dividende, makstakse ühistu liikmele osa kasumist (dividend) vastavalt tema osalemisele ühistu tegevuses.
- (3) Põhikirjaga võib ette näha, et liikmele makstakse dividendi ka vastavalt liikme osamaksu suurusele. Selline dividend ei või olla suurem, kui liikmele vastavalt osalemisele ühistu tegevuses makstav dividend ega tavaliselt pikaajaliselt hoiuselt arvestatav intress.
- (4) Liikmel on õigus nõuda üldkoosoleku otsusega ettenähtud dividendi väljamaksmist.
[RT I 2009, 13, 78 - jõust. 01.07.2009]
- (5) Dividend makstakse välja rahas.
[RT I 2009, 13, 78 - jõust. 01.07.2009]

§ 31. Reservkapital

- (1) Ühistul peab olema reservkapital. Reservkapital moodustatakse igaaastastest puhaskasumi eraldistest, samuti muudest eraldistest, mis kantakse reservkapitali seaduse või põhikirja alusel.
- (2) Kui kasumist võib põhikirja alusel maksta dividende, tuleb igal majandusaastal kanda reservkapitali vähemalt 1/20 puhaskasumist, kui põhikirjaga ei ole ette nähtud suuremat eraldist.
- (3) Reservkapitali võib üldkoosoleku otsusel kasutada kahjumi katmiseks, kui seda ei ole võimalik katta eelmiste perioodide jaotamata kasumi arvelt.

§ 32. Muud kapitalid

Põhikirjaga võib ette näha, et lisaks reservkapitalile moodustatakse teisi kapitale, millest ei või teha liikmetele väljamakseid. Põhikirjaga peab määrama nende kapitalide kasutamise korra ja otstarbe.

§ 33. Liikme lahkumisel makstav hüvitus

- (1) Liikmesuse lõppemisel on liikmel õigus saada tagasi tasutud osamaks.
- (2) Põhikirjaga võib ette näha, et liikmesuse lõppemisel ei tagastata osamaksu, vaid makstakse liikmele hüvitusena see osa varast, mille ta oleks saanud, kui ühistu oleks lõpetatud liikmesuse lõppemise päeval. Hüvituse määramisel ei arvestata reservkapitali.
- (3) Hüvitus tuleb välja maksta liikmesuse lõppemisest kolme aasta jooksul, kui põhikirjaga ei ole ette nähtud lühemat tähtaega. Üldkoosolek võib hüvituse maksmise tähtaega võrreldes seaduse või põhikirjaga sätestatuga mõistlikult pikendada, kui väljamakse tegemine põhjustaks vastavalt asjaoludele ühistule olulist kahju või seab kahtluse alla ühistu tegevuse jätkumise.
- (4) Selles paragrahvis sätestatud kohaldatakse ka surnud liikme pärijatele, kui pärija ei saa ühistu liikmeks.

§ 34. Ühistu liikmete vastutus

- (1) Kui põhikirjaga on ette nähtud ühistu liikmete isiklik täielik vastutus või lisavastutus, kohaldatakse ühistu ja tema liikmete vastutusele vastavalt täisühingu ja selle osanike vastutuse kohta sätestatud.
- (2) Liikmete vastutust saab muuta, suurendada või vähendada põhikirja muutmisega. Liikme vastutuse vähendamine või välistamine kehtib kolmanda isiku suhtes vastava kande tegemisest ärireistrisse. Liikme kohustused, mis on tekkinud enne põhikirja muutmise otsuse jõustumist, jäävad kehtima.
- (3) Osakapitali vähendamisele kohaldatakse vastavalt osaühingu osakapitali vähendamise kohta äriseadustikus sätestatud.

§ 35. Lisamaksed

- (1) Põhikirjaga võib ette näha, et ühistu liikmed peavad, juhul kui ühistu netovara on vähem kui pool osakapitalist, tasuma lisisissemaksed. Lisamaksede tasumise kohustus on piiramatult, kui põhikirjaga ei ole seda piiratud kindla summaga või suhtega liikme osamaksu.

(2) Liikmel on kohustus tasuda lisisissemakse võrdeliselt tema osamaksu suurusega, kui põhikirjaga ei ole ette nähtud teisiti.

§ 36. Vastutuse piiramise keeld

Põhikirja säte, mis piirab liikmete vastutust mingiks ajaks või mõne liikme kohustusi, on tühine.

§ 37. Täis- ja lisavastutusega ühistu uue ja lahkunud liikme vastutus

(1) Isik, kes saab liikmete täis- või lisavastutusega ühistu liikmeks, vastutab ka ühistu nende kohustuste eest, mis on tekkinud enne tema liikmeks saamist.

(2) Ühistu endine liige vastutab solidaarselt teiste liikmetega ka ühistu selle kohustuse eest, mis on tekkinud enne tema liikmesuse lõppemist, kui see kohustus muutub sissenõutavaks enne liikmesuse lõppemist või viie aasta jooksul pärast seda. Sama tähtaja jooksul säilib kohustus tasuda lisisissemakse.

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatuga vastuolus olev kokkulepe ei kehti kolmanda isiku suhtes.

4. peatükk ÜHISTU JUHTIMINE

§ 38. Üldkoosolek

(1) Ühistu liikmed teostavad oma õigusi ühistus üldkoosolekul.

(2) Üldkoosolek on ühistu kõrgeim organ.

§ 39. Üldkoosoleku pädevus

Üldkoosoleku pädevuses on:

1) põhikirja muutmise;

2) kui ühistul ei ole nõukogu – juhatuse liikmete valimine ja tagasikutsumine;

3) kui ühistul on nõukogu – nõukogu liikmete valimine ja tagasikutsumine;

4) majandusaasta aruande kinnitamine ja kasumi või kahjumi jaotamine;

5) ühistu ühinemise, jagunemise ja lõpetamise otsustamine;

[RT I 2009, 13, 78 - jõust. 01.07.2009]

6) kui ühistul ei ole nõukogu – prokuristi määramine ja tagasikutsumine;

7) revidendi või audiitori valimine ja tagasikutsumine;

8) juhatuse või nõukogu liikmega tehingu tegemise otsustamine, tehingu tingimuste määramine, õigusvaidluse pidamise otsustamine ning selles tehingus või vaidluses ühistu esindaja määramine;

[RT I 2009, 13, 78 - jõust. 01.07.2009]

9) seaduse või põhikirjaga üldkoosoleku pädevusse antud muude küsimuste otsustamine.

§ 40. Üldkoosoleku kokkukutsumine

(1) Üldkoosolek on korraline või erakorraline.

(2) Korraline üldkoosolek toimub üks kord aastas. Juhatus kutsub korralise üldkoosoleku kokku majandusaasta aruande kinnitamiseks kuue kuu jooksul majandusaasta lõppemisest arvates, kui põhikirjas ei ole ette nähtud lühemat tähtaega.

(3) Erakorralise üldkoosoleku kutsub juhatus kokku oma äranägemise järgi. Juhatus peab erakorralise üldkoosoleku kokku kutsuma, kui:

1) ühistus ei ole ette nähtud liikmete isikliku vastutust ühistu kohustuste eest ja ilmneb, et ühistu netovara on alla poole ühistu osakapitalist. Kui ühistus on ette nähtud liikmete lisavastutus (§ 35), peab üldkoosoleku kokku kutsuma üksnes juhul, kui netovara kaotus ei ole kaetav liikmete poolt kolme kuu jooksul liikmete lisavastutuse rakendamisel tehtavate maksetega.

2) seda nõuab vähemalt 1/10 liikmetest või vähemalt kaks liiget, kui ühistus on alla 20 liikme;

[RT I 2009, 51, 349 - jõust. 15.11.2009]

3) seda nõuab nõukogu;

4) seda nõuab revident või audiitor.

(4) Kui juhatus ei täida üldkoosoleku kokkukutsumise nõuet mõistliku aja jooksul, võivad nõude esitanud liikmed, nõukogu, audiitor või revident koosoleku ise kokku kutsuda.

§ 40¹. Üldkoosoleku päevakord

(1) Üldkoosoleku päevakorra määrab juhatus, kui põhikirjaga ei ole ette nähtud teisiti. Kui üldkoosoleku kutsuvad kokku liikmed, nõukogu või audiitor, määravad nemad ka koosoleku päevakorra.

(2) Vähemalt 1/5 ühistu liikmetest või vähemalt kaks liiget, kui ühistus on alla kümne liikme, võivad nõuda täiendavate küsimuste võtmist päevakorda. Iga täiendava küsimuse kohta tuleb esitada põhjendus.

[RT I 2009, 51, 349 - jõust. 15.11.2009]

(3) Liikmed võivad käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud õigust kasutada mitte hiljem kui kolm päeva pärast üldkoosoleku kokkukutsumisest teatamist. Põhikirjaga võib ette näha pikema tähtaja.

(4) Liikmed ei või käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud õigust kasutada, kui sama üldkoosoleku päevakorda on käesoleva paragrahvi lõikest 2 tulenevalt juba üks kord muudetud ja päevakorra muutmise on liikmetele käesoleva seaduse § 41 lõike 4 kohaselt teatatud.

(5) Küsimuse, mida ei olnud eelnevalt üldkoosoleku päevakorda võetud, võib päevakorda võtta, kui üldkoosolekul osalevad kõik

ühistu liikmed, või vähemalt 9/10 üldkoosolekul osalevate liikmete nõusolekul, kui üldkoosolekul osaleb üle 2/3 ühistu liikmetest.

(6) Eelnevalt päevakorda võtmata võib üldkoosolek otsustada järgmise üldkoosoleku kokkukutsumise ja lahendada avaldused, mis puudutavad päevakorraga seotud korraldusküsimusi ja üldkoosoleku läbiviimise korda, samuti võib üldkoosolekul ilma otsust tegemata arutada muid küsimusi.

[RT I 2009, 13, 78 - jõust. 01.07.2009]

§ 41. Üldkoosoleku kokkukutsumise teade

(1) Juhatus saadab üldkoosoleku toimumise teate kõigile liikmetele. Teade saadetakse liikmete nimekirja kantud aadressil. Kui ühistu teab või peab teadma, et liikme aadress erineb liikmete nimekirja kantust, tuleb teade saata ka sellel aadressil. Teade peab olema saadetud selliselt, et see jõuaks saaja aadressile tavalise edastamise korral vähemalt üks nädal enne üldkoosoleku toimumist.

[RT I 2009, 13, 78 - jõust. 01.07.2009]

(2) Teates tuleb näidata üldkoosoleku läbiviimise aeg, koht ja päevakord, samuti muud koosolekuga seonduvalt tähtsust omavad asjaolud. Kui üldkoosolekul muudetakse põhikirja, tuleb teates näidata kavandatud muudatuste olemus.

(3) [Kehtetu - RT I 2009, 13, 78 - jõust. 01.07.2009]

(4) Kui pärast üldkoosoleku kokkukutsumise teate saatmist muudetakse päevakorda liikmete nõudel, tuleb päevakorra muutmisest teatada enne üldkoosoleku toimumist samas korras ja sama tähtaja jooksul nagu üldkoosoleku kokkukutsumise teate saatmisel.

[RT I 2009, 13, 78 - jõust. 01.07.2009]

§ 42. Üldkoosoleku kokkukutsumise korra rikkumine

Kui üldkoosoleku kokkukutsumisel on oluliselt rikutud seaduse või põhikirja nõudeid, ei ole üldkoosolek õigustatud otsuseid vastu võtma, välja arvatud siis, kui üldkoosolekul osalevad või on esindatud kõik liikmed. Sellisel üldkoosolekul tehtud otsused on tühised, kui liikmed, kelle suhtes kokkukutsumise korda rikuti, otsust heaks ei kiida.

[RT I 2009, 13, 78 - jõust. 01.07.2009]

§ 43. Hääleõigus

Igal ühistu liikmel on üks hääl.

§ 44. Hääleõiguse piiramine

Ühistu liige ei või hääletada, kui otsustatakse tema vabastamist kohustusest või vastutusest, liikme ja ühistu vahel tehingu tegemist või liikmega õigusvaidluse pidamist ning selles tehingus või õigusvaidluses ühistu esindaja määramist või küsimusi, mis puudutavad liikme või tema esindaja juhatuse või nõukogu liikmena tegutsemise kontrollimist või hindamist. Esindatuse määramisel selle liikme hääli ei arvestata.

[RT I 2009, 13, 78 - jõust. 01.07.2009]

§ 45. Liikme esindamine

Üldkoosolekul võib ühistu liiget esindada teine isik, kellele on antud kirjalik volikiri. Põhikirjaga ei või piirata ühistu liikme õigust esindaja määramiseks. Põhikirjaga võib määrata sama isiku poolt esindatavate ühistu liikmete ülemmäära.

[RT I 2009, 13, 78 - jõust. 01.07.2009]

§ 46. Üldkoosoleku läbiviimine

(1) Üldkoosolek võib vastu võtta otsuseid, kui kohal või esindatud on üle poole ühistu liikmetest, kui põhikirjaga ei ole ette nähtud suurema esindatuse nõuet.

(2) Kui üldkoosolekul ei ole kohal või esindatud käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud arv liikmeid, kutsub juhatus kolme nädala jooksul, kuid mitte varem kui seitsme päeva pärast, kokku uue koosoleku sama päevakorraga. Uus üldkoosolek on pädev vastu võtma otsuseid, sõltumata koosolekul viibivate või esindatud liikmete arvust.

(3) Üldkoosoleku korraldamise kulud kannab ühistu. Kui üldkoosolek kutsutakse kokku liikmete nõudel või nad kutsuvad selle ise kokku, võib üldkoosoleku otsusega jätta kulud üldkoosoleku kokkukutsumist taotlenud või kokku kutsunud liikmete kanda.

[RT I 2009, 13, 78 - jõust. 01.07.2009]

§ 47. Üldkoosoleku otsus

(1) Üldkoosoleku otsus on vastu võetud, kui selle poolt hääletab üle poole üldkoosolekul osalenud või esindatud ühistu liikmetest, kui seaduse või põhikirjaga ei ole ette nähtud suurema häälteenamuse nõuet.

(2) Isiku valimisel üldkoosolekul loetakse valituks kandidaat, kes sai teistest enam hääli. Häälte võrdsel jagunemisel heidetakse liisku, kui põhikirjaga ei ole ette nähtud teisiti.

§ 48. Põhikirja muutmise otsustamine

(1) Põhikirja muutmise otsus on vastu võetud, kui selle poolt hääletab vähemalt 2/3 üldkoosolekul osalenud või esindatud ühistu liikmetest, kui põhikirjaga ei ole ette nähtud suurema häälteenamuse nõuet.

(2) Põhikirja muutmise otsus jõustub vastava kande tegemisel äriregistrisse. Äriregistrile esitatavale avaldusele peab lisama põhikirja muutmise otsustanud üldkoosoleku protokoll ja põhikirja uue teksti.

(3) Muudetud põhikirjale kirjutab alla vähemalt üks juhatuse liige või, kui juhatuse liikmed on volitatud esindama ühistut ainult ühiselt, siis kõik ühistut ühiselt esindama õigustatud juhatuse liikmed.

§ 49. Vara vähenemine

Käesoleva seaduse § 40 lõike 3 punktis 1 nimetatud olukorra tekkimisel peab üldkoosolek otsustama abinõude tarvituselevõtmise osakapitali taastamiseks, osakapitali vähendamise või ühistu lõpetamise.

[RT I 2009, 13, 78 - jõust. 01.07.2009]

§ 50. Liikme kohustuste suurendamine

(1) Liikmete isikliku vastutuse või lisissemaksete kehtestamise või suurendamise otsus on vastu võetud, kui selle poolt hääletab vähemalt 3/4 ühistu liikmetest.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud otsus ei ole siduv otsuse poolt hääletamata jätnud liikme suhtes, kes esitab ühistust väljaastumise avalduse kolme kuu jooksul otsuse tegemisest arvates. Liikmesus loetakse lõppenuks päevast, mil otsus jõustub.

Sellistel asjaoludel ühistust väljaastunud liikmele ei maksta väljaastumisel hüvitust vastavalt käesoleva seaduse §-le 33.

§ 51. Üldkoosoleku protokoll

(1) Üldkoosolek protokollitakse. Protokoll kantakse:

- 1) ühistu ärinimi ja asukoht;
- 2) koosoleku toimumise aeg ja koht;
- 3) koosoleku juhataja ja protokollija nimed;
- 4) koosoleku päevakord;
- 5) koosolekul vastuvõetud otsused koos hääletamistulemustega;
- 6) koosoleku otsuse suhtes eriarvamusele jäänud liikme nõudel tema eriarvamuse sisu;
- 7) üldkoosolekul olulist tähtsust omavad asjaolud.

(2) Üldkoosolekul protokoll lisana koostatakse osalevate liikmete nimekiri, millesse kantakse üldkoosolekul osalevate liikmete nimi, esindaja puhul ka tema nimi. Nimekirjale kirjutavad alla koosoleku juhataja ja protokollija, samuti iga üldkoosolekul osalenud liige või tema esindaja.

(3) Üldkoosoleku protokollile lisatakse koosolekule esitatud kirjalikud ettepanekud ja avaldused, koosolekul osalenud liikmete nimekiri ja esindajate volikirjad või nende ärakirjad. Protokollile kirjutavad alla koosoleku juhataja ja protokollija. Eriarvamusele kirjutab alla selle esitanud isik.

[RT I 2009, 13, 78 - jõust. 01.07.2009]

(4) Pärast seitsme päeva möödumist üldkoosoleku lõppemisest peab protokoll olema liikmetele kättesaadav. Liikmel on õigus saada ühistu kulul üldkoosoleku protokoll või selle osa ärakirja.

(5) Üldkoosoleku protokollid koos koosolekul osalenud liikmete nimekirjaga ja koosoleku toimumise teadetega säilitatakse ühistu asukohas.

(6) Üldkoosoleku protokoll peab olema notariaalselt tõestatud, kui üldkoosoleku otsus on nõukogu liikme valimise või tagasikutsumise aluseks või nõukogu kohta põhikirjas muudatuse tegemise aluseks.

§ 52. Üldkoosoleku otsuse vaidlustamine

(1) Kohus võib ühistu vastu esitatud hagi alusel kehtetuks tunnistada seaduse või põhikirjaga vastuolus oleva üldkoosoleku otsuse. Nõude aegumistähtaeg on kolm kuud, alates otsuse vastuvõtmisest.

(2) Otsuse kehtetuks tunnistamist ei saa nõuda, kui otsust on uue üldkoosoleku otsusega kinnitatud ja uue otsuse suhtes ei ole käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tähtaja jooksul esitatud käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud hagi.

(3) Üldkoosoleku otsuse kehtetuks tunnistamist saab nõuda juhatus või nõukogu, samuti iga juhatuse või nõukogu liige, kui otsuse täitmisega pandaks toime kuritegu või väärtegu või sellega kaasneks ilmne kahju hüvitamise kohustus, ning ühistu liige, kes ei osalenud otsuse tegemisel. Ühistu liige, kes otsuse tegemisel osales, võib otsuse kehtetuks tunnistamist nõuda üksnes juhul, kui ta on lasknud protokollida oma vastuväite otsusele.

(4) Kohus ei aruta hagi esitamisel asja enne, kui on möödunud käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tähtaeg. Erinevad hagid sama otsuse kehtetuks tunnistamiseks liidetakse ühte menetlusesse.

(5) Üldkoosoleku otsuse kehtetuks tunnistamise kohtuotsus kehtib kõigi ühistu liikmete, samuti juhatuse ja nõukogu liikmete suhtes, sõltumata nende osalemisest kohtumenetluses.

(6) Kui kehtetuks tunnistatud otsuse alusel oli tehtud kanne äriregistrisse, saadab kohus otsuse ärakirja äriregistri pidajale kande muutmiseks.

[RT I 2005, 39, 308 - jõust. 01.01.2006]

§ 52¹. Üldkoosoleku otsuse tühisus

(1) Ühistu üldkoosoleku otsus on tühine, kui:

- 1) otsus rikub ühistu võlausaldajate kaitseks või muu avaliku huvi tõttu kehtestatud seaduse sätet;
- 2) otsus ei vasta headele kommetele;
- 3) oluliselt oli rikutud otsuse teinud üldkoosoleku kokkukutsumise korda.

[RT I 2009, 51, 349 - jõust. 15.11.2009]

(2) Otsus on tühine ka seadusega sätestatud muul juhul.

(3) Otsuse tühisusele võib kohtumenetluses tugineda nii hagi kui ka vastuväite esitamisega.

(4) Otsuse tühisusele ei saa tugineda, kui otsuse alusel on tehtud kanne äriregistrisse ja kande tegemisest on möödunud kaks aastat.

(5) Otsuse tühisuse tuvastamise kohtumenetluses kohaldatakse vastavalt käesoleva seaduse § 52 lõikeid 5 ja 6.
[RT I 2005, 39, 308 - jõust. 01.01.2006]

§ 53. Otsuse tegemine üldkoosolekut kokku kutsumata

Kui ühistul on üle 200 liikme või enamus liikmetest on ühistud, võib põhikirjaga ette näha otsuse tegemise üldkoosolekut kokku kutsumata. Sellisel juhul kohaldatakse vastavalt äriseadustiku sätteid osaühingu osanike otsuse tegemise kohta koosolekut kokku kutsumata. Äriseadustiku § 173 lõigetes 4¹ ja 4² sätestatud juhul võib hääletusprotokollile või kandeavaldusele alla kirjutada tulundusühistu liige, kes on kantud äriregistrisse.
[RT I 2008, 52, 288 - jõust. 22.12.2008]

§ 54. Volinike koosolek

- (1) Kui ühistul on üle 200 liikme, võib põhikirjaga ette näha, et üldkoosoleku pädevus antakse täielikult või osaliselt üle volinike koosolekule. Ühistul peab olema vähemalt 20 voliniku.
- (2) Volinike koosoleku kokkukutsumise kord, korraldus ning volinike valimise kord määratakse põhikirjaga. Ühe voliniku võib valida mitte enam kui 50 liikme kohta.
- (3) Volinikuks võib valida ühistu liikme.
- (4) Kui põhikirjaga ei ole sätestatud teisiti, on igal volinikul üks hääl.
- (5) Muus osas kohaldatakse volinike koosolekule üldkoosoleku sätteid.

§ 55. Juhatus

- (1) Juhatus on ühistu juhtorgan, mis esindab ja juhib ühistut.
[RT I 2009, 13, 78 - jõust. 01.07.2009]
- (2) Juhatusel võib olla üks liige (juhataja) või mitu liiget. Juhatusel liikmete arv määratakse põhikirjaga. Juhatusel liige ei pea olema ühistu liige. Juhatusel liige peab olema teovõimeline füüsiline isik. Vähemalt poolte juhatusel liikmete elukoht peab olema Eestis, mõnes teises Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigis või Šveitsis.
[RT I 2004, 89, 613 - jõust. 07.01.2005]
- (3) Juhatusel liikmeks ei või olla nõukogu liige. Juhatusel liikmeks ei või olla ka isik, kelle suhtes kohus on vastavalt karistusseadustiku §-le 49 või 49¹ kohaldanud juhatusel liikmena tegutsemise keeldu või ettevõtluskeeldu, samuti isik, kellel on keelatud tegutseda ühistuga samal tegevusalal või kellel on keelatud olla juhatusel liige seaduse või kohtulahendi alusel.
[RT I 2009, 13, 78 - jõust. 01.07.2009]
- (4) Kui ühistul on nõukogu, peab juhatus juhtimisel kinni pidama nõukogu seaduslikest korraldustest. Tehinguid, mis väljuvad igapäevase majandustegevuse raamest, võib juhatus teha ainult nõukogu nõusolekul. See piirang ei kehti kolmandate isikute suhtes.
- (5) Kui ühistul on nõukogu, peab juhatus esitama nõukogule vähemalt kord nelja kuu jooksul ülevaate ühistu majandustegevusest ja majanduslikust olukorrast, samuti teatama kohe ühistu majandusliku seisundi olulisest halvenemisest ja muudest ühistu majandustegevusega seotud olulistest asjaoludest. Juhatus peab teatama ka ühistuga samasse seotud äriühingutega seotud olulistest asjaoludest, mis võivad oluliselt mõjutada ühistu tegevust.
[RT I 2009, 13, 78 - jõust. 01.07.2009]
- (6) Kui ühistul on maksejõuetu ning maksejõuetus ei ole tema majanduslikust olukorrast tulenevalt ajutine, peab juhatus viivitamata, hiljemalt 20 päeva möödumisel maksejõuetuse ilmnemisest esitama kohtule ühistu pankrotiavalduse. Pärast maksejõuetuse ilmnemist ei või juhatusel liikmed teha ühistu eest makseid, välja arvatud maksed, mille tegemine maksejõuetuse olukorras on kooskõlas korraliku ettevõtja hoolsusega. Juhatusel liikmed on solidaarselt kohustatud ühistule hüvitama pärast maksejõuetuse ilmnemist ühistu poolt tehtud maksed, mille tegemine vaadeldavas olukorras ei olnud kooskõlas korraliku ettevõtja hoolsusega. Juhatusel liikmete vastutusele kohaldatakse käesoleva seaduse §-s 63¹ sätestatud.
[RT I 2009, 13, 78 - jõust. 01.07.2009]
- (7) Juhatusel täpsema töökorra võib ette näha põhikirjas või liikmete, nõukogu või juhatusel otsusega.
[RT I 2009, 13, 78 - jõust. 01.07.2009]

§ 56. Juhatusel esimees

- (1) Kui juhatusel on üle kahe liikme, valivad juhatusel liikmed endi hulgast juhatusel esimehe, kes korraldab juhatusel tegevust.
- (2) Kui ühistul on nõukogu, võib ühistu põhikirjas ette näha, et juhatusel esimehe määrab nõukogu.

§ 57. Juhatusel liikme tasustamine

- (1) Juhatusel liikmele makstava tasu suurus ja maksmise kord määratakse üldkoosoleku otsusega, nõukogu olemasolu korral aga nõukogu otsusega.
- (2) Üldkoosolek või nõukogu peab juhatusel liikme tasustamise korra ning tasude ja muude hüvede suuruse määramisel, samuti juhatusel liikmepingule sõlmimisel tagama, et juhatusel liikmele ühistu poolt tehtavate maksete kogusumma oleks mõistlikus vastavuses juhatusel liikme ülesannete ja ühistu majandusliku olukorraga.
- (3) Kui ühistu majanduslik olukord halveneb oluliselt ja juhatusel liikmele määratud või temaga kokku lepitud tasude edasimaksimine või muude hüvede jätkuv võimaldamine oleks ühistu suhtes äärmiselt ebaõiglane, võib ühistu nõuda tasude ja muude hüvede vähendamist.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud vähendamine ei puuduta juhatuse liikmega sõlmitud lepingu muid tingimusi. Juhatuse liikmel on tasude või muude hüvede vähendamise korral õigus temaga sõlmitud leping ühekuulise etteteatamisega erakorraliselt üles öelda.

(5) Kui välja kuulutatakse ühistu pankrot ja juhatuse liikme leping lõpeb, võib juhatuse liige pankrotimenetluses nõuda lepingu lõppemisest tekkinud kahju hüvitamist lepingu lõppemisest alates kuni ühe aasta eest.

[RT I 2009, 13, 78 - jõust. 01.07.2009]

§ 58. Juhatuse esindusõigus

(1) Ühistut võib kõikide tehingute tegemisel esindada iga juhatuse liige, kui põhikirjaga ei ole ette nähtud, et juhatuse liikmed esindavad ühistut mitmekesi või ühiselt. Kolmandate isikute kohta kehtib ühine esindus ainult siis, kui see on äriregistrisse kantud.

(2) Juhatuse liikmed on ühistu nimel tehingute tegemisel kohustatud ühistu suhtes järgima põhikirjas ettenähtud või üldkoosoleku, nõukogu või juhatuse kehtestatud piiranguid. Esindusõiguse piiramine ei kehti kolmandate isikute suhtes.

(3) Ühistu ja juhatuse liikme vahel tehtud tehing on tühine, kui tehinguga ei nõustunud üldkoosolek või nõukogu. See ei kehti tehingu kohta, mis tehakse ühistu igapäevases majandustegevuses kauba või teenuse turuhinna alusel.

(4) Juhatuse liikmel ei ole õigust esindada ühistut selliste tehingute tegemisel, mille puhul vastavalt seadusele otsustab esindaja määramise eraldi üldkoosolek või nõukogu.

[RT I 2009, 13, 78 - jõust. 01.07.2009]

§ 59. Raamatupidamine

Juhatus korraldab ühistu raamatupidamist.

§ 60. Juhatuse liikmete valimine

(1) Juhatuse liikmed valib ja kutsub tagasi üldkoosolek. Kui ühistul on nõukogu, valib ja kutsub juhatuse liikmed tagasi nõukogu. Juhatuse liikme volituse lõppemise või uue juhatuse liikme äriregistrisse kandmise avaldusele tuleb lisada nõukogu otsus ja koosoleku protokoll, nõukogu puudumise korral üldkoosoleku protokoll.

[RT I 2009, 13, 78 - jõust. 01.07.2009]

(1¹) Kui juhatuse liige valitakse üldkoosolekul, siis peab üldkoosoleku protokollija või juhataja olema tulundusühistu liige, kelle kohta on tehtud kanne äriregistrisse, või juhatuse liige, kelle kohta on tehtud kanne äriregistrisse. Eelmises lauses nimetatud isiku poolt koosoleku protokollile antud allkiri peab olema notariaalselt kinnitatud. Allkirja notariaalset kinnitamist asendab protokollil digitaalallkirjastamine käesoleva lõike esimeses lauses nimetatud isiku poolt.

[RT I 2008, 52, 288 - jõust. 22.12.2008]

(1²) Käesoleva paragrahvi lõikes 1¹ sätestatud ei pea järgima, kui üldkoosoleku protokoll on notariaalselt tõestatud või kui otsustatakse juhatuse liikme ametiaja pikendamist. Käesoleva paragrahvi lõikes 1¹ sätestatud ei pea järgima ka juhul, kui juhatuse liikme registrisse kandmise avaldusele kirjutab alla juhatuse liige, kelle kohta on tehtud kanne äriregistrisse, või tulundusühistu liige, kelle kohta on tehtud kanne äriregistrisse.

[RT I 2008, 52, 288 - jõust. 22.12.2008]

(1³) Kui ühistul on nõukogu, kirjutab juhatuse liikme registrist kustutamise või uue juhatuse liikme registrisse kandmise avaldusele alla nõukogu esimees või tema volitatud isik.

[RT I 2009, 13, 78 - jõust. 01.07.2009]

(2) Juhatuse liige valitakse tähtajaliselt kuni kolmeks aastaks, kui põhikirjas ei ole ette nähtud muud tähtaega. Põhikirjaga ei või ette näha, et juhatuse liikmete ametiaeg on pikem kui viis aastat. Juhatuse liikme ametiaja pikendamist ei või otsustada varem kui üks aasta enne ametiaja kavandatavat möödumist ja pikemaks ajaks kui seaduses või põhikirjas ettenähtud ametiaja ülemmäär. Äriregistrisse kantud juhatuse liikme ametiaja pikendamise otsus tuleb esitada viivitamata äriregistri pidajale.

[RT I 2009, 13, 78 - jõust. 01.07.2009]

(3) Volituste tähtaja möödumisel võib sama isiku juhatuse liikmeks tagasi valida, kui põhikirjaga ei ole ette nähtud teisiti.

§ 61. Juhatuse liikmete tagasikutsumine

(1) Üldkoosoleku otsusega võib juhatuse liikme tagasi kutsuda sõltumata põhjusest. Kui ühistul on nõukogu, võib juhatuse liikme tagasi kutsuda nõukogu. Juhatuse liikmega sõlmitud lepingust tulenevad õigused ja kohustused lõpevad vastavalt lepingule. Juhatuse liikme lepingu ülesütlemisele kohaldatakse võlaõigusseaduses käsunduslepingu ülesütlemise kohta sätestatud.

[RT I 2009, 51, 349 - jõust. 15.11.2009]

(2) Kui ühistul ei ole nõukogu, võib vähemalt 1/10 ühistu liikmetest või vähemalt kaks liiget, kui ühistus on alla 20 liikme, mõjuval põhjusel nõuda juhatuse liikme tagasikutsumist kohtu poolt.

[RT I 2009, 51, 349 - jõust. 15.11.2009]

(3) Mõjuval põhjusel võib väljalangenud juhatuse liikme asemele uue liikme määrata kohus nõukogu liikme, ühistu liikme või muu huvitatud isiku nõudel. Kohtu poolt määratud juhatuse liikme volitused kestavad kuni uue juhatuse liikme määramiseni üldkoosoleku või nõukogu poolt. Kohtu määratud juhatuse liikmel on õigus ühistu arvel mõistlike kulutuste hüvitamisele ja mõistlikule tasule, mille määrab vaidluse korral kohus määrusega.

[RT I 2005, 39, 308 - jõust. 01.01.2006]

(4) Juhatuse liige võib juhatusest tagasi astuda sõltumata põhjusest, teatades sellest enda määranud organile. Juhatuse liikmega sõlmitud lepingust tulenevad õigused ja kohustused lõpevad vastavalt lepingule. Juhatuse liikme lepingu ülesütlemisele kohaldatakse võlaõigusseaduses käsunduslepingu ülesütlemise kohta sätestatud.

[RT I 2009, 51, 349 - jõust. 15.11.2009]

(5) Kui juhatuse liikme kohta äriregistrisse tehtud kanne muutub juhatuse liikme tagasikutsumise või tagasiastumise tõttu ebaõigeaks, kohaldatakse äriseadustiku §-s 61 sätestatut.

[RT I 2009, 51, 349 - jõust. 15.11.2009]

§ 62. Konkurentsikeeld

(1) Juhatusel ei või üldkoosoleku nõusolekuta, nõukogu olemasolu korral aga nõukogu nõusolekuta:

- 1) olla füüsilisest isikust ettevõtja ühistu tegevusalal;
- 2) olla ühistu tegevusalal tegutseva täisühingu osanik või usaldusühingu täisosanik;
- 3) olla ühistu tegevusalal tegutseva äriühingu juhtorgani liige, välja arvatud juhul, kui on tegemist ühte kontserni kuuluvate ühingutega.

[RT I 2009, 13, 78 - jõust. 01.07.2009]

(2) Kui juhatuse liikme tegevus on vastuolus käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatuga, võib ühistu nõuda juhatuse liikmelt keelatud tegevuse lõpetamist. See ei välista muid nõudeid juhatuse liikme vastu.

(3) Keelatud tegevuse lõpetamise nõude aegumistähtaeg on kolm kuud päevast, mil ühistu sai teada konkurentsikeelu rikkumisest, kuid mitte pikem kui kolm aastat konkurentsikeelu rikkumisest.

§ 63. Ärisaladuse tagamine

(1) Juhatusel peab hoidma ühistu ärisaladust.

(2) Ühistu ei või esitada käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kohustuse rikkumisest tulenevat nõuet, kui juhatuse liige tegutses kooskõlas üldkoosoleku või nõukogu seadusliku otsusega.

§ 63¹. Juhatusel liikmete vastutus

(1) Juhatusel liige peab oma kohustusi täitma korraliku ettevõtja hoolsusega.

(2) Juhatusel liikmed, kes on oma kohustuse rikkumisega tekitanud kahju ühistule, vastutavad tekitatud kahju hüvitamise eest solidaarselt. Juhatusel liige vabaneb vastutusest, kui tõendab, et on oma kohustusi täitnud korraliku ettevõtja hoolsusega.

(3) Juhatusel liikme vastu esitatava nõude aegumistähtaeg on viis aastat, kui ühistu põhikirjas või kokkuleppel juhatuse liikmega ei ole ette nähtud muud aegumistähtaega.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud kahju hüvitamist ühistule võib nõuda ka ühistu võlausaldaja, kui ta ei saa oma nõudeid rahuldada ühistu vara arvel. Ühistu pankroti väljakuulutamise korral võib nõude ühistu nimel esitada üksnes pankrotihaldur.

(5) Võlausaldajal või pankrotihalduril on õigus käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud nõue esitada ka juhul, kui ühistu on nõudest juhatuse liikme vastu loobunud, sõlminud temaga kompromissilepingu või nõuet või selle esitamist kokkuleppel juhatuse liikmega muul viisil piiranud või aegumistähtaega lühendanud.

[RT I 2009, 13, 78 - jõust. 01.07.2009]

§ 64. Nõukogu

(1) Ühistul peab olema nõukogu, kui ühistul on üle 200 liikme või kui osakapital on üle 25 000 euro või kui see on ette nähtud põhikirjaga.

[RT I 2010, 22, 108 - jõust. 01.01.2011]

(2) Nõukogu pädevusele ja tegevusele kohaldatakse vastavalt äriseadustikus aktsiaseltsi nõukogu kohta sätestatut, kui seadusega ei ole sätestatud teisiti.

§ 65. Audiitor ja revident

(1) Ühistu raamatupidamise aastaaruande audiitorkontrolli kohustus sätestatakse audiitoritegevuse seaduse või ühistu põhikirjaga.

[RT I 2010, 9, 41 - jõust. 08.03.2010]

(2) Kui ühistul ei ole audiitorit, peab üldkoosolek valima majandustegevuse kontrollimiseks ühe või mitu revidenti.

§ 66. Audiitori nimetamine ja ülesanded

(1) Audiitorite arvu määrab ja audiitori nimetab üldkoosolek, kes määrab ka audiitori tasustamise korra. Audiitori nimetamiseks on vajalik tema kirjalik nõusolek.

(2) [Kehtetu - RT I 2009, 13, 78 - jõust. 01.07.2009]

(3) Juhatus esitab äriregistrile audiitorite nimekirja, milles peavad olema märgitud audiitorite nimed, isikukoodid ja elukohad ning nende audiitoritegevuse õiguslik alus. Audiitorite vahetumisel esitab juhatus viie päeva jooksul äriregistrile audiitorite uue nimekirja. Äriregistrile esitatavale audiitorite nimekirjale tuleb lisada käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud audiitori nõusolek.

(4) Mõjuval põhjusel võib väljalangenud audiitori asemele määrata audiitori kohus juhatuse või nõukogu liikme, ühistu liikme või muu huvitatud isiku nõudel. Kohtu poolt määratud audiitori volitused kestavad kuni uue audiitori valimiseni üldkoosoleku poolt. Kohus määrab ka tema poolt määratud audiitori tasustamise korra ja tasu suuruse.

(5) Audiitori võib nimetada ühekordse audiitorkontrolli tegemiseks või kindlaks tähtajaks.

(6) [Kehtetu - RT I 2010, 9, 41 - jõust. 08.03.2010]

§ 66¹. Audiitori asendamine ja tagasikutsumine kohtu poolt

(1) Juhatus, nõukogu või vähemalt 1/10 ühistu liikmetest või vähemalt kolm liiget, kui ühistus on alla 30 liikme, võivad kohtult taotleda üldkoosoleku nimetatud audiitori asendamist, kui on kahtlusi üldkoosoleku nimetatud isiku sõltumatuses. Kohus kuulab ära ka üldkoosoleku nimetatud audiitori.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud taotluse võib esitada kahe nädala jooksul audiitori nimetamisest arvates.

(3) Kohus otsustab enda määratud audiitori tasustamise korra ja tasu suuruse.»

[RT I 2010, 9, 41 - jõust. 08.03.2010]

§ 67. Revidendi nimetamine

(1) Revidentide arvu määrab ja revidendi nimetab üldkoosolek, kes määrab ka revidendi tasustamise korra. Revidendi nimetamiseks on vajalik tema kirjalik nõusolek.

(2) Juhatus esitab äriregistrile revidentide nimekirja, milles peavad olema märgitud revidentide nimed, isikukoodid ja elukohad. Revidentide vahetumisel esitab juhatus viie päeva jooksul äriregistrile revidentide uue nimekirja. Äriregistrile esitatavale revidentide nimekirjale tuleb lisada käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud revidendi nõusolek.

(3) Revidendiks võib olla teovõimeline füüsiline isik, kellel on selleks piisavad majandus- ja õigusalsed teadmised. Revidendiks ei või olla ühistu liige, juhatuse liige, nõukogu liige ega ka isik, kelle suhtes kohus on vastavalt karistusseadustiku §-le 49 või 49¹ kohaldanud juhatuse liikmena tegutsemise keeldu või ettevõtluskeeldu, samuti isik, kellel on keelatud tegutseda ühistuga samal tegevusalal või kellel on keelatud olla juhatuse liige seaduse või kohtulahendi alusel.

[RT I 2009, 13, 78 - jõust. 01.07.2009]

(4) Revidendi võib nimetada üheks majandusaastaks või pikemaks tähtjaks, kuid mitte kauemaks kui kolmeks aastaks.

§ 68. Revidendi ülesanded

(1) Revident kontrollib, kas majandusaasta aruanne vastab raamatupidamisele ja kajastab ühistu majandustegevust ja finantsseisu õigesti ja õiglaselt, samuti ühistu juhtimist ja liikmete nimekirja pidamise õigsust.

(2) Revidendil on õigus tutvuda ühistu kõigi dokumentidega. Juhatus peab andma revidendile teavet ühistu tegevuse ja muude andmete kohta.

§ 69. Revidendi aruanne

(1) Kontrolli tulemuste kohta koostab revident aruande ja esitab selle üldkoosolekule.

(2) Iga revidendi avastatud juhtimisviga, samuti põhikirja või seaduse nõuete rikkumine tuleb teha teatavaks nõukogule, kui ühistul ei ole nõukogu, siis üldkoosolekule. Nõukogu juhtimisviga, samuti põhikirja või seaduse nõuete rikkumine nõukogu poolt tuleb teatavaks teha üldkoosolekule.

§ 70. Ärisaladuse hoidmine

(1) Revident peab hoidma ühistu ärisaladust.

(2) Ühistu ei või esitada käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kohustuse rikkumisest tulenevat nõuet, kui revident tegutses kooskõlas üldkoosoleku või nõukogu seadusliku otsusega.

§ 71. Erikontroll

(1) Vähemalt 1/10 ühistu liikmetest või vähemalt kaks liiget, kui ühistus on alla 20 liikme, võivad nõuda ühistu juhtimise või varalise seisundiga seotud küsimustes erikontrolli korraldamise otsustamist ja erikontrolli läbiviija määramist üldkoosoleku poolt.

[RT I 2009, 51, 349 - jõust. 15.11.2009]

(2) Kui üldkoosolek erikontrolli korraldamist ei otsusta, võib vähemalt 1/10 ühistu liikmetest või vähemalt kaks liiget, kui ühistus on alla 20 liikme, nõuda erikontrolli korraldamise ja erikontrolli läbiviija määramist kohtu poolt. Kohus otsustab erikontrolli korraldamise ainult mõjuval põhjusel. Kohus kuulab enne erikontrolli määramist võimaluse korral ära ka ühistu juhatuse ja nõukogu liikmed.

[RT I 2009, 51, 349 - jõust. 15.11.2009]

(2¹) Vähemalt 1/10 ühistu liikmetest või vähemalt kaks liiget, kui ühistus on alla 20 liikme, võivad käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud korras nõuda ka üldkoosoleku nimetatud erikontrolli läbiviija asendamist, kui osanike määratud isikul ei ole ilmselt erikontrolli läbiviimiseks vajalikke teadmisi või kogemusi või kui on kahtlusi tema erapooletuses. Kohus kuulab ära ka üldkoosoleku nimetatud erikontrolli läbiviija.

[RT I 2009, 51, 349 - jõust. 15.11.2009]

(3) Erikontrolli tegijad võivad olla audiitorid või vandeadvokaadid. Kui erikontrolli tegijad määrab üldkoosolek, kinnitab üldkoosolek ka nende tasustamise korra. Kohtu poolt määratud erikontrolli tegijate tasustamise korra ja tasu suuruse määrab kohus.

[RT I 2009, 13, 78 - jõust. 01.07.2009]

(4) Juhatuse ja nõukogu liikmed peavad võimaldama erikontrolli tegijatele tutvumist kõigi erikontrolli läbiviimiseks vajalike dokumentidega ning andma vajaliku teavet. Erikontrolli tegijad peavad hoidma ühistu ärisaladust. Dokumentidega tutvumise võimaldamisest või teabe andmisest keeldumise korral võib erikontrolli läbiviija esitada hagita menetluses kohtule kahe nädala jooksul keeldumise saamisest või nelja nädala jooksul taotluse esitamisest, kui sellele ei ole vastatud, avalduse kohustada juhatuse või nõukogu liikmeid andma teavet või võimaldada dokumentidega tutvuda.

[RT I 2005, 39, 308 - jõust. 01.01.2006]

(5) Erikontrolli tegijad koostavad erikontrolli tulemuste kohta aruande, mis esitatakse üldkoosolekule.

(6) Erikontrolli läbiviija vastutusele kohaldatakse seaduses kohustusliku audiitorkontrolli läbiviija vastutuse kohta sätestatud. Erikontrolli tegeva vandeadvokaadi vastutusele kohaldatakse advokatuuriseaduses sätestatud.

[RT I 2009, 13, 78 - jõust. 01.07.2009]

§ 72. Aruannete kinnitamine

(1) Pärast majandusaasta lõppu koostab juhatus raamatupidamise aastaaruande ja tegevusaruande raamatupidamise seaduses sätestatud korras.

[RT I 2005, 39, 308 - jõust. 01.01.2006]

(2) Juhatus esitab raamatupidamise aastaaruande ja tegevusaruande (majandusaasta aruande) ning kasumi jaotamise ettepaneku üldkoosolekule. Aruannetele tuleb lisada revidendi arvamus või vandeaudiitori aruanne. Kui ühistul on nõukogu, peab lisama ka nõukogu aruande.

[RT I 2010, 9, 41 - jõust. 08.03.2010]

(2¹) Majandusaasta aruande kinnitab üldkoosolek. Vähemalt 1/10 ühistu liikmetest või vähemalt kaks liiget, kui ühistus on alla 20 liikme, võivad ühistult nõuda, et vandeaudiitori aruande andnud audiitor või arvamus andnud revident peab olema majandusaasta aruande kinnitamise otsustamise juures ja andma vandeaudiitori aruande või arvamus kohta selgitusi, kui liikmed on esitanud vastava kirjaliku nõude vähemalt viis päeva enne üldkoosoleku toimumist.

[RT I 2010, 9, 41 - jõust. 08.03.2010]

(3) Juhatus esitab kinnitatud majandusaasta aruande koos kasumi jaotamise ettepaneku, müügitulu jaotuse ja vandeaudiitori aruandega, kui audiitorikontroll on kohustuslik, või revidendi arvamuslega elektrooniliselt äriseadustiku § 67 lõike 4 punkti 1 alusel justiitsministri määrusega kehtestatud korras äriregistrile kuue kuu jooksul arvates majandusaasta lõppemisest.

[RT I 2010, 9, 41 - jõust. 08.03.2010]

(3¹) Müügitulu jaotus peab sisaldama andmeid aruandeaasta müügitulu kohta kuni kümne suurema tegevusala kaupa äriseadustiku § 4 lõike 6 alusel kehtestatud Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatori kohaselt. Konsolideerimisgrupi majandusaasta aruande korral esitatakse müügitulu jaotus konsolideeriva üksuse konsolideerimata kasumiaruande asjaomaste andmete alusel.

[RT I 2009, 54, 363 - jõust. 01.01.2010]

(4) Põhikirjaga võib ette näha vahearuannete koostamise ja üldkoosolekule esitamise kohustuse.

5. peatükk ÜHISTU LÕPETAMINE

§ 73. Ühistu lõpetamise alused

Ühistu loetakse lõpetatuks:

- 1) üldkoosoleku otsusega;
- 2) kohtulahendiga;
- 2¹) ühistu pankroti väljakuulutamiseiga;
- 2²) ühistu pankrotimenetluse raugemisega enne pankroti väljakuulutamist;
- 3) tähtaja möödumisel, kui ühistu oli tähtajaline;
- 4) teistel seaduse või põhikirjaga ettenähtud alustel.

[RT I 2005, 39, 308 - jõust. 01.01.2006]

§ 74. Lõpetamine liikmete puudumisel

Üldkoosolek peab otsustama ühistu lõpetamise, kui ühistu liikmete arv on kuue kuu jooksul olnud väiksem käesoleva seaduse §-s 4 sätestatud.

§ 75. Ühistu lõpetamise otsuse vastuvõtmine

(1) Lõpetamisotsus on vastu võetud, kui selle poolt hääletab vähemalt 3/4 üldkoosolekul osalenud liikmetest, kui põhikirjaga ei ole ette nähtud suurema hääleteenamuse nõuet.

(2) Juhatus peab esitama lõpetamist otsustavale üldkoosolekule eelmise majandusaasta aruande ja ülevaate ühistu käesoleva aasta majandustegevusest.

(3) Majandustegevuse ülevaates peab näitama, millise tähtaja jooksul saab ühistu rahuldada võlausaldajate nõuded.

§ 76. Sundlõpetamine

(1) Ühistu lõpetatakse kohtumäärusega, kui:

- 1) üldkoosolek ei ole lõpetamisotsust vastu võtnud, kui selle vastuvõtmine oli seaduse või põhikirja alusel kohustuslik, kui üldkoosolek ei ole otsustanud ühistu lõpetamist käesoleva seaduse §-s 74 sätestatud juhul või kui üldkoosolek ei ole teinud käesoleva seaduse §-s 49 sätestatud otsuseid;
- 2) juhatuse ametiaeg on lõppenud rohkem kui kaks aastat tagasi ja uut juhatust ei ole valitud;
- 3) muudel seadusega sätestatud juhtudel.

(2) Ühistu sundlõpetamise avalduse võib esitada juhatus, nõukogu, juhatuse liige, nõukogu liige, ühistu liige, samuti teised seadusega nimetatud isikud. Kohus võib sundlõpetamise otsustada ka omal algatusel, kui seadusest ei tulene teisiti.

(3) Enne ühistu sundlõpetamise määramise tegemist võib kohus määrata tähtaja sundlõpetamise aluseks olevate asjaolude kõrvaldamiseks.

[RT I 2005, 39, 308 - jõust. 01.01.2006]

§ 77. Ühistu lõpetamise avaldus

(1) Ühistu lõpetamise kandmiseks äriregistrisse esitab juhatuse avalduse. Avaldusele lisatakse lõpetamisotsus ja üldkoosoleku protokoll.

(2) Kui ühistu lõpetatakse kohtulahendi alusel, saadab kohus lahendi äriregistrile kande tegemiseks.

[RT I 2005, 39, 308 - jõust. 01.01.2006]

(3) Ühistu loetakse lõpetatuks alates lõpetamise kande tegemisest äriregistrisse. Sundlõpetamine jõustub kohtumääruse jõustumisega.

[RT I 2009, 13, 78 - jõust. 01.07.2009]

§ 78. Likvideerimine

Lõpetamisel ühistu likvideeritakse, kui seadusega ei ole sätestatud teisiti.

§ 79. Likvideerijate määramine

(1) Ühistu likvideerijateks on juhatuse liikmed, kui põhikirjas, üldkoosoleku otsusega ega kohtumäärusega ei ole ette nähtud teisiti. Likvideerijaks ei või olla füüsiline isik, kes ei või olla juhatuse liikmeks.

[RT I 2009, 13, 78 - jõust. 01.07.2009]

(2) Vähemalt pooled likvideerijad peavad olema isikud, kelle elukoht on Eestis.

(3) Kohus määrab likvideerijad sundlõpetamise korral, samuti juhul, kui seda nõuab vähemalt 1/10 liikmetest või vähemalt kaks liiget, kui ühistus on alla 20 liikme. Kohus määrab ka likvideerijate tasustamise korra ja tasu suuruse.

[RT I 2009, 51, 349 - jõust. 15.11.2009]

§ 80. Likvideerijate tagasikutsumine

(1) Juhatus liikmest või üldkoosoleku otsusega määratud või põhikirjast tuleneva likvideerija võib üldkoosolek igal ajal otsusega tagasi kutsuda. Otsuse tegemiseks on vajalik sama häälteenamus nagu likvideerija määramiseks.

[RT I 2009, 13, 78 - jõust. 01.07.2009]

(2) Kohus võib enda nimetatud likvideerija tagasi kutsuda ja määrata uue likvideerija. Vähemalt 1/10 ühistu liikmete või vähemalt kahe liikme nõudel, kui ühistus on alla 20 liikme, võib kohus mõjuval põhjusel tagasi kutsuda ka juhatuse liikmest või üldkoosoleku nimetatud või põhikirjast tuleneva likvideerija ja nimetada uue likvideerija.

[RT I 2009, 51, 349 - jõust. 15.11.2009]

(3) Likvideerija võib tagasi astuda samal põhjusel ja samas korras nagu juhatuse liige.

[RT I 2009, 13, 78 - jõust. 01.07.2009]

§ 81. Likvideerija kanne

(1) Esimeste likvideerijate äriregistrisse kandmise avalduse esitab juhatuse. Likvideerijate vahetamise ja nende esindusõiguse muutmise äriregistrisse kandmise avalduse esitavad likvideerijad. Avaldusele lisatakse likvideerija vahetamise või esindusõiguse muutmise aluseks olev otsus. Kõik likvideerijad esitavad registripidajale kirjaliku kinnituse, et neil on seaduse kohaselt õigus olla likvideerija.

[RT I 2009, 13, 78 - jõust. 01.07.2009]

(2) Kui likvideerija nimetatakse kohtulahendiga, saadab kohus lahendi äriregistrile kande tegemiseks.

[RT I 2006, 61, 456 - jõust. 01.01.2007]

(3) Äriregistrisse kantakse likvideerijate nimed ja isikukoodid.

§ 82. Likvideerijate õigused ja kohustused

(1) Likvideerijatel on juhatuse õigused ja kohustused, mis ei ole vastuolus likvideerimise olemusega. Likvideerimine ei mõjuta ühistu liikmete omavahelisi õigussuhteid ja liikmete suhteid ühistuga ega nõukogu õigusi, kui seadusest ja likvideerimise olemusest ei tulene teisiti.

[RT I 2009, 13, 78 - jõust. 01.07.2009]

(2) Likvideerijad lõpetavad ühistu tegevuse, nõuavad sisse võlad, müüvad vara ja rahuldavad võlausaldajate nõuded.

(3) Likvideerijad võivad teha ainult neid tehinguid, mis on vajalikud ühistu likvideerimiseks. Kolmandate isikute suhtes on likvideerijate esindusõigus piiramatult.

(4) Likvideerijatest juhatuse liikmete esindusõigus likvideerimise puhul ei muutu, kui põhikirja, üldkoosoleku otsuse või kohtumäärusega ei nähta ette esindusõiguse muutumist ühiseks esinduseks või ainuesinduseks. Üldkoosoleku otsuse või kohtumäärusega nimetatud likvideerijad võivad ühistut esindada üksnes ühiselt, kui üldkoosoleku otsuse või kohtumäärusega ei nähta ette, et likvideerijad või osa neist võivad esindada ühistut üksinda või mitmekesi. Seaduses sätestatust erinev esindusõiguse jaotus kehtib kolmandate isikute kohta üksnes juhul, kui see on kantud äriregistrisse.

[RT I 2009, 13, 78 - jõust. 01.07.2009]

(5) Likvideerimismenetluses peab ühistu ärinimele lisama märkuse «likvideerimisel».

§ 83. Pankrotiavalduse esitamine

Kui likvideeritav ühistu on maksejõuetu pankrotiseaduse mõttes, peavad likvideerijad esitama ühistu pankrotiavalduse.

[RT I 2005, 39, 308 - jõust. 01.01.2006]

§ 84. Raamatupidamine likvideerimisel

- (1) Likvideeritav ühistu peab raamatupidamist raamatupidamise seaduses sätestatud korras, kui seadusest või likvideerimise olemusest ei tulene teisiti.
- (2) Likvideerimise alustamisel koostavad likvideerijad majandusaasta aruande koosseisu kuuluva bilansi koostamiseks ettenähtud korras likvideerimise algbilansi ja seda selgitava aruande.
- (3) Likvideerijad koostavad majandusaasta aruande selle majandusaasta kohta, mis lõpeb ühistu likvideerimise ajaks või mille kestel ühistu likvideeritakse.
- (4) Ühistu liikmed kinnitavad likvideerimise algbilansi ja majandusaasta aruanded otsusega.
- (5) Kohus võib ühistu vabastada likvideerimise algbilansi ja majandusaasta aruande auditeerimise või revideerimise kohustusest, kui ühistu varaline olukord on nii selge, et auditeerimine või revideerimine ei ole ei liikmete ega võlausaldajate huvides ilmselt vajalik.
[RT I 2009, 13, 78 - jõust. 01.07.2009]

§ 85. Võlausaldajatele teatamine

- (1) Likvideerijad avaldavad viivitamata teate ühistu likvideerimismenetlusest ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.
- (2) Teada olevatele võlausaldajatele peavad likvideerijad viivitamata saatma likvideerimisteate.
- (3) Likvideerimisteates tuleb märkida, et võlausaldajad esitaksid oma nõuded nelja kuu jooksul teate avaldamisest arvates.
[RT I 2009, 13, 78 - jõust. 01.07.2009]

§ 86. Nõuete esitamine

Võlausaldajad peavad teatama likvideerijatele nelja kuu jooksul teate avaldamisest arvates kõigist oma nõuetest ühistu vastu. Teates märgitakse nõude sisu, alus ja suurus ning sellele lisatakse nõuet tõendavad dokumendid või nende ära kirjad. Nõudest õigeaegselt teatamata jätmine ei mõjuta nõude kehtivust ega piira võlausaldaja õigust likvideerimisel olevat ühistut kohtus hageda.
[RT I 2009, 13, 78 - jõust. 01.07.2009]

§ 87. Nõuete rahuldamine

- (1) Likvideerijad rahuldavad ühistule teada olevad võlausaldajate nõuded sõltumata nõuetest teatamisest.
- (2) Kui ühistule teada olev võlausaldaja ei ole nõuet esitanud ja nõuet ei ole ühistust sõltumatutel põhjustel võimalik rahuldada, hoiustatakse hoiustamise tingimuste olemasolu korral võlausaldajale kuuluv raha.
- (3) Kui kohustust ei ole likvideerimise ajal võimalik täita või kui nõue on vaieldav, ei või ühistu vara liikmete vahel jagada, kui vaidlusalust rahasummat ei ole hoiustatud või võlausaldajale ei ole antud piisavat tagatist.
[RT I 2009, 13, 78 - jõust. 01.07.2009]

§ 88. Lõppbilanss

- (1) Pärast kõigi võlausaldajate nõuete rahuldamist ja vajalikku deponeerimist koostavad likvideerijad lõppbilansi ja likvideerimisel järelejäänud vara jaotusplaani.
- (2) Lõppbilanssi ja vara jaotusplaani peab kontrollima audiitor, kui ühistu majandusaasta aruandele on audiitorkontroll ette nähtud seaduse või põhikirjaga. Kui ühistul ei ole audiitorit, kontrollib lõppbilanssi ja vara jaotusplaani revident.
- (3) Likvideerijad peavad lõppbilansi ja vara jaotusplaani esitama ühistu asukohas tutvumiseks kõigile liikmetele ja sellest liikmetele teatama.
- (4) Kui bilansi või vara jaotusplaani koostamisel ei ole järgitud seaduse või põhikirja sätteid või üldkoosoleku otsuseid, võib kohus vähemalt 1/10 ühistu liikmete või vähemalt kahe liikme hagi alusel, kui ühistus on alla 20 liikme, otsustada uue bilansi või vara jaotusplaani koostamise või täiendava likvideerimise. Hagi võib esitada kahe kuu jooksul alates bilansi ja vara jaotusplaani liikmetele tutvumiseks esitamise liikmetele teatamisest. Kostjaks on ühistu.
[RT I 2009, 51, 349 - jõust. 15.11.2009]

§ 89. Vara jaotamine

- (1) Pärast võlausaldajate kõigi nõuete rahuldamist või tagamist ja vajalikku hoiustamist tagastatakse liikmetele nende tasutud osamaksud. Vara, mis jääb alles pärast osamaksude tagastamist, jaotatakse liikmete vahel likvideerijate poolt koostatud vara jaotusplaani kohaselt vastavalt nende osamaksu suurusele, kui põhikirjaga ei ole ette nähtud teisiti.
[RT I 2009, 13, 78 - jõust. 01.07.2009]
- (2) Vara võib välja jagada kuue kuu möödumisel ühistu lõpetamise äriregistrisse kandmisest ja likvideerimisteate avaldamisest ning kahe kuu möödumisel lõppbilansi ja vara jaotusplaani liikmetele tutvumiseks esitamise liikmetele teatamisest, kui bilanssi ega vara jaotusplaani ei ole kohtus vaidlustatud, hagi on läbi vaatamata või rahuldamata jäetud või asjas on menetlus lõpetatud.
[RT I 2009, 13, 78 - jõust. 01.07.2009]
- (3) Kohus võib lubada teha liikmetele väljamakseid enne kuue kuu möödumist likvideerimisteate avaldamisest, kui sellega ei kahjustata võlausaldajate huve.
- (4) Väljamaksed tehakse rahas, kui põhikirjaga ei ole ette nähtud teisiti.
- (5) Likvideerijad ei pea vara müüma, kui see ei ole vajalik võlausaldajate nõuete rahuldamiseks ning kui üldkoosolek nii otsustab.

§ 90. Vara üleandmine kohalikule omavalitsusele

- (1) Põhikirjaga võib ette näha, et ühistu lõpetamisel antakse ühistu vara üle kohalikule omavalitsusele ühistegevuse jätkamiseks või muudes avalikes huvides kasutamiseks. Sellisel juhul võib üldkoosolek otsustada ühistu lõpetamise likvideerimismenetlusest.

(2) Vara vastuvõtmise peab kohaliku omavalitsuse volikogu otsustama enne ühistu lõpetamise otsustamist.

(3) Ühistu lõpetamise kandmisel äriregistrisse loetakse ühistu vara üle läinuks kohalikule omavalitsusele.

§ 91. Liikmete vastutus ühistu likvideerimisel

Kui ühistu varast ei piisa võlausaldajate nõuete rahuldamiseks ja põhikirjaga on ette nähtud ühistu liikmete täielik isiklik vastutus või lisavastutus, vastutavad ühistu liikmed ühistu kohustuste eest vastavalt oma osamaksu suurusele, kui põhikirjaga ei ole ette nähtud teisiti.

§ 92. Lõpetatud ühistu tegevuse jätkamine

(1) Kui ühistu lõpetamine on ette nähtud põhikirjaga või kui seda otsustab üldkoosolek, võib üldkoosolek kuni vara jagamise alustamiseni otsustada ühistu tegevuse jätkamise või ühistu ühinemise või jagunemise. Tegevuse jätkamise otsus on vastu võetud, kui selle poolt hääletab vähemalt 2/3 koosolekul osalenud liikmetest, kui põhikirjaga ei ole ette nähtud suurema hääleteenamuse nõuet.

[RT I 2009, 13, 78 - jõust. 01.07.2009]

(2) Kui otsustatakse tegevuse jätkamine, tuleb sama otsusega määrata uued juhatuse, ja kui ühistul on nõukogu, siis ka nõukogu liikmed.

(3) Likvideerijad peavad esitama avalduse tegevuse jätkamise kohta äriregistrisse kandmiseks. Jätkamise otsus jõustub selle äriregistrisse kandmisest.

§ 93. Äriregistrist kustutamine ja täiendav likvideerimine

(1) Pärast likvideerimise lõpetamist, kuid mitte varem kui kuue kuu möödumisel ühistu lõpetamise äriregistrisse kandmisest ja likvideerimisteate avaldamisest ning mitte varem kui kolme kuu möödumisel lõppbilansi ja vara jaotusplaani liikmetele tutvumiseks esitamiseks liikmetele teatamisest ja tingimusel, et ühistu ei osale Eestis poolena üheski käimasolevas kohtumenetluses, esitavad likvideerijad avalduse ühistu kustutamiseks äriregistrist. Avaldusele lisatakse lõppbilanss ja vara jaotusplaan. Avalduses peavad kõik likvideerijad kinnitama, et lõppbilanssi ega vara jaotusplaani ei ole kohtus vaidlustatud või hagi on läbi vaatamata või rahuldamata jäetud või asjas on menetlus lõpetatud ning et ühistu võlausaldajate nõuded on rahuldatud või selleks vajalik vara on hoiustatud, samuti et ühistu ei osale poolena üheski käimasolevas kohtumenetluses.

[RT I 2009, 13, 78 - jõust. 01.07.2009]

(2) Kui pärast ühistu registrist kustutamist ilmneb, et ühistul jäi jaotamata vara ja vajalikud on täiendavad likvideerimisabinõud, võib kohus huvitatud isiku nõudel otsustada täiendava likvideerimise ja ennistada vanade likvideerijate õigused või määrata uued likvideerijad.

(3) Ühistu võlausaldaja nõudel võib likvideerimise pärast ühistu registrist kustutamist läbi viia üksnes juhul, kui võlausaldaja põhistab, et tema nõue ühistu vastu jäi likvideerimismenetluses rahuldamata, tal ei ole võimalik nõuet muul viisil rahuldada ja likvideerimise ennistamisel on ta nõue võimalik rahuldada või kui ühistut ei oleks võinud nõude üle vaidluse tõttu registrist kustutada. Võlausaldaja taotlust täiendavaks likvideerimiseks ei rahuldata muu hulgas, kui ta mõjuva põhjuseta ei esitanud oma nõuet likvideerijatele õigeaegselt.

[RT I 2005, 39, 308 - jõust. 01.01.2006]

§ 94. Dokumentide säilitamine

(1) Likvideerijad annavad ühistu dokumendid hoiule likvideerijale, arhiivipidajale või muule usaldusväärsele isikule. Kui likvideerijad dokumentide hoidjat määranud ei ole, määrab selle vajaduse korral kohus.

(2) Dokumentide hoidja nimi, elu- või asukoht ja isiku- või registrikood kantakse äriregistrisse likvideerijate avalduse alusel, kohtu määratud hoidja puhul kohtumääruse alusel. Dokumentide hoidja vahetatakse ja uus hoidja kantakse registrisse kohtumääruse alusel.

(3) Dokumentide hoidja vastutab hoiule antud dokumentide säilimise eest seadusega ettenähtud tähtaja jooksul.

(4) Hoiule antud dokumentidega võivad tutvuda liikmed ja nende õigusjärglased. Ühistu võlausaldajad ning isikud, kellel on selleks õigustatud huvi, võivad dokumentidega tutvuda kohtu loal.

[RT I 2009, 13, 78 - jõust. 01.07.2009]

6. peatükk SEADUSE RAKENDAMINE

§ 95. Mittetulundusühistutele kohaldatav seadus

Mittetulundusühistutele kohaldatakse mittetulundusühingute seadust.

§ 96. Põhikirja, osakapitali suuruse ja liikmete arvu vastavusse viimine

(1) Enne käesoleva seaduse jõustumist äriregistrisse kantud ühistud peavad oma osakapitali suuruse ja liikmete arvu viima seadusega vastavusse ning esitama äriregistri pidajale teated osakapitali suuruse ja liikmete arvu kohta 2004. aasta 1. aprilliks.

[RT I 2004, 14, 91 - jõust. 25.03.2004]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud avalduse esitamist ei maksustata riigilõivuga.

(3) [Kehtetu - RT I 2004, 14, 91 - jõust. 01.12.2003]

§ 96¹. Riik ühistu liikmena

Ühistus riigi liikmeõiguste teostajaks olev valitsusasutus või põhiseaduslik institutsioon peab 2005. aasta 1. maiks ühistust välja astuma.

[RT I 2004, 24, 166 - jõust. 16.04.2004]

§ 96². Kasumi jaotamise sätete kohaldamine

Enne 2005. aasta 1. jaanuari alanud aruandeperioodide majandusaasta aruannetele kohaldatakse käesoleva seaduse § 29 lõiget 2 enne 2005. aasta 1. detsembrist kehtinud redaktsioonis.

[RT I 2005, 61, 478 - jõust. 01.12.2005]

§ 96³. Elektroonilise aruandluse rakendamine

Käesoleva seaduse § 72 lõike 3 teises lauses sätestatud kohaldatakse majandusaasta aruandele, mis on koostatud aruandeperioodi kohta, mis algab 2009. aasta 1. jaanuaril või hiljem.

[RT I 2008, 27, 177 - jõust. 10.07.2008]

§ 97. Nimi

Enne käesoleva seaduse jõustumist asutatud mittetulundusühistud võivad oma nimes sõna «ühistu» edasi kasutada. Pärast käesoleva seaduse jõustumist asutatud mittetulundusühingud võivad kasutada oma nimes sõna «ühistu» seadusega sätestatud juhul.

§ 98. – § 101. [Käesolevast tekstist välja jäetud.]

§ 102. Seaduse jõustumine

Seadus jõustub 2002. aasta 1. veebruaril.